യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6✓
(നിർവാണ+പ്രകരണം പൂർവാർധമ്)/സർഗം 56✓

ശ്രീഭഗവാനുവാച .
ഇതി നിർ/വാസന+ത്വേന ജീവ+ന്മുക്ത-തയാർ/ജുന .
അന്തഃശ് ശീത-ലതാ-മേ+ത്യ ബ+ന്ധു-ദുഃഖ-മലംൻ ത്യജ .. 1

ജരാ-മരണ-നിഃശ് ശ+ങ്ക ആകാശ-വിശദാ-ശയഃ .
ത്യ+ക്തേഷ്ടാ/നിഷ്ട-സംക+ല്പോ/ വീത-രാഗോ ഭവാ-നഘ .. 2

പ്രവാഹ-പതിതംങ് കാ+ര്യ-മിദംങ് കിംചി+ദ്യഥാ-ഗതമ് .
കുരു കാ+ര്യാണി കർമാണി/ ന കിംചി-ദിഹ ന+ശ്യതി .. 3

പ്രവാഹ-പതിതംങ് കർമ+ സ്വമേവ+ ക്രിയതേ തു യത് .
ജീവ+ന്മുക്ത+സ്വഭാ-വോഽയം സാ ജീവ+ന്മു+ക്തതാ തഥാ .. 4

ഇദംങ് കർമ+ ത്യജാ-മീദ/മാ+ശ്രയാ-മീതി നിർണയഃ .
മൂഢ+സ്യ മനസോ രൂപംഞ് ജ്ഞാനി-നസ്തു സമാ+ സ്ഥിതിഃ .. 5

പ്രവാഹ-പതിതംങ് കർമ കുർവന്തഃശ് ശാ+ന്ത-ചേതസഃ .
ജീവ+ന്മുക്താഃസ് സുഷുപ്-ത+സ്ഥാഃസ് സ്ഫുര+ന്ത്യ+ത്ര സുഷുപ്ത-വത് .. 6

*സ്ഥിരാം സംസ്ഥിതി-മായാ+ന്തി കൂർ/മാങ്ഗാ-നീവ സർവശഃ .
ഇ+ന്ദ്രി-യാണീ+ന്ദ്രി-യാർ/ഥേ+ഭ്യോ ഹൃദി യ+സ്യ+ സ്വഭാവതഃ .. 7

വി+ശ്വാ+ത്മനി തഥാ വി+ശ്വംങ് കാല+ത്രയ-മയോദിതമ് .
അഭി+ത്തി+ത്രി-ജഗ+ച്ചി+ത്രംങ് കുരുതേ ചി+ത്ത-ചി+ത്രകൃത് .. 8

വ്യോമ്നി+ വ്യോമാ+ത്മക-മപി+ പ്രസ്ഫുടം വ്യ+ത്തി-വർതിഭിഃ .
ചിത്ത-ചി+ത്ര-കരേ-ണാദൗ/ ചി-ത്രംഞ് ചി+ത്രംവ് വിതാ-നിതമ് .. 9

പ+ശ്ചാദ്/ഭിത്തിഃഖ് കൃതാ+ വ്യോമ/-രൂപാ ചാസാ-വഹോ+ ഭ്രമഃ .
അപൂർവൈ-വാതി-മായേയംൻ തൃണ-കു+ഡ്യമയീ ശുഭാ .. 10

ന മനാ-ഗപി ഭേദോഽസ്തി+ സ്ഫുടമ+പ്യുപ-ലബ്ധ-യോഃ .
ഇമാ യാ ഉപ-ല+ക്ഷ്യ+ന്തേ ഭി+ത്തയ+ശ്ചി+ത്ത-ചി+ത്രജാഃ .. 11

വ്യോമ്നഃശ് ശൂ+ന്യതമാ വി+ദ്ധി താസ്താ-മരസ-ലോചന .
ക്ഷണേന ചേതസി യഥാ+ ഭ്രാ+ന്തൗ ലോക+ക്ഷയോ-ദയൗ .. 12

ആ-ത്മാ ജഗത്-തഥൈ-വേദം സബാ+ഹ്യാ+ഭ്യന്തരംൻ നഭഃ .
ചിരംൻ തന-മനോ-രാ+ജ്യംയ് യ+ത്തസ്മാത്/കില സ+ത്യതാ .. 13

കിംൻ ത്വനാ-ലോകി-ത്യേഽപി+ സ്യാത്/-സ+ത്യംൻ നാസ്+ത്യേവ വി+ഭ്രമേ .
ക്രമേണാ-ലോകതഃസ് സ+ത്യ/മാലോ-കേന വിലീ-യതേ .. 14

ദൃ+ശ്യ-മാന-മപി+ ക്ഷാമം ശരദീ-വാ+ഭ്ര/മ+ണ്ഡലമ് .
ചി+ത്ത-ചി+ത്ര-കൃത+ശ്ചി+ത്രേ/ സംസ്ഥിതാശ്-ചി+ത്ര/പു+ത്രികാഃ .. 15

ഭി+ത്ത്യ-ഭാവാ-ദനാ-കാരാ/ ബഹി+സ്ത്രി/ഭുവനാ-ദികാഃ .
ന താഃസ് സ+ന്തി ന വാസി+ ത്വംങ് കിംങ് കേന പരി-രോ+ധ്യതേ .. 16

രോ+ധ്യ/രോധക-സംമോഹംൻ ത്യ+ക്ത്വാ ഖേ വിമലോ ഭവ .
പ്രവൃ+ത്തി-രേവ-ന+ വ്യോമ്നഃഫ് പ്രവൃ+ത്തിശ്-ചൈവ ഖാ+ത്മികാ .. 17

അതഃഖ് കാല+ക്രിയാ-കു+ഡ്യ-കലാദി-വിമലംൻ നഭഃ .
ചി+ത്ത-സംസ്ഥംയ് യഥാ ചി+ത്രം സരൂപ-മഖിലാ+ത്മകമ് .. 18

വ്യോമ്നഃശ് ശൂ+ന്യ-തമംവ് വി+ദ്ധി തഥേദ-മഖിലംഞ് ജഗത് .
ചി+ത്ത-ഭി+ത്തൗ കൃതംഞ് ചിത്രംയ് യച്ചിച്-ചി+ത്ര-കരേണ തത് .. 19

സർവ-ശൂ+ന്യ-തയാ+ വ്യോമ്നോ മനാ-ഗപി-ന ഭി+ദ്യതേ .
യഥാ+ പ്ര-ക-ച-ത+ശ്ചി+ത്തേ ജഗ+ന്നിർമാണ-സംക്ഷയൗ .. 20

ക്ഷണേ-നൈവ തഥൈ-വേമൗ/ ഭുവി+സ്ഥാ-വിതി വി+ദ്ധി ഹേ .
അ+ദ്യ+ ക്ഷീണാ മനോ-രാ+ജ്യേ നാനാനു-ഭവനാ+ത്മനി .. 21

ക്ഷണ-ഭാവിത-മോഹേന ക+ല്പനാ പരിക+ല്പിതാ .
അസദേവ മനോ-രാജ്യംങ് കർതും ശക്തംയ് യഥാ മനഃ .. 22

ക്ഷണ+സ്യ ക+ല്പീ/കരണേ തഥൈവ ബലവ+ന്മനഃ .
ക്ഷണംങ് ക+ല്പീ/കരോ+ത്യേതത്-ത+ച്ചാ+ല്പംങ് കുരുതേ ബഹു .. 23

അസഥ്-സത്/കുരുതേ+ ക്ഷി+പ്ര/മിതീയം ഭ്രാ+ന്തി-രു+ത്ഥിതാ .
ക്ഷണേ-നൈവ മനോ-രാജ്യം പ്രതി-ഭാതം-സ്വ/ഭാവതഃ .. 24

യ+ദ്വി-ചി+ത്രാ+ത്മ തദിദംഞ് ജഗ+ജ്ജാല-മിതി+ സ്ഥിതമ് .
സർഗേ നിർവാണ-നിഷ്ഠ+ത്വാൻ-നിമേഷ-മയ-മു+ത്ഥിതമ് .. 25

പ്രതിഭാ-മാ+ത്രതോഽ+ത്രൈവ ക+ല്പിതാ വ+ജ്ര-സാരതാ .
പ്രതി-ഭാസ-വിപ+ര്യാസ/-മാ+ത്രം/ഹ്യ-വി-ദി-താ/കൃതേഃ .. 26

പ്രവൃ+ത്തൗ വാ നിവൃ+ത്തൗ വാ/ കൈവ സാ വ+ജ്ര-സാരതാ .
ചി+ത്ത-ചി+ത്ര/കൃത+ശ്ചിത്-സ്ഥം ജഗ+ച്ചിത്രംങ് കദാ+ സ്ഥിതമ് .. 27

അകു+ഡ്യമ+പ്യരങ്-ഗാ+ഢ്യ/മിദം സ്ഫാര-മിവാ+ഗ്രതഃ .
അഹോ നു ചി+ത്രംൻ നിർഭി+ത്തി ചി+ത്ര-മു+ജ്ജ്വല-മു+ത്ഥിതമ് .. 28

സുര+ഞ്ജനംഞ് ജഗദിതി+ സ്ഫുടം ദൃഷ്ടി-വിലോ-ഭനമ് .
നാനാ-തമോ-മഷീ-ലേഖംൻ നാനാ-തേജോംശു-ര+ഞ്ജനമ് .. 29

നാനാ-കല്പാങ്ഗാ/വയവംൻ നാനാ-രാഗാനു-ര+ഞ്ജിതമ് .
നാനാ-ദൃഷ്ടി-വിലാസാ+ഢ്യംൻ നാനാനു-ഭവ-ലോചനമ് .. 30

നാനാ+ഗ്രഹോ+ഗ്ര-കചനംൻ നാനാ-കാരാ+ഗ്ര-പ+ശ്ചിമമ് .
വ്യോമ-നീല-സരഃഫ്/ ഫു+ല്ല/-താരാ-ച+ന്ദ്രാർക-പ+ങ്കജമ് .. 31

വിചി+ത്ര-രചനോ+ദ്യു+ക്ത/മേഘാലീ-പ+ത്ര/മ+ഞ്ജരി .
*പ്രകോഷ്ഠ-കാമി-ലിഖിത-സുരാ-സു-ര/-നൃ/-പു+ത്രി-കമ് .
പരമാ-ലോക-മ+ങ്കോല/യുവതാ-കാശ-കു+ഡ്യകമ് .. 32

ആകാശ ഏവ രചിതാ+ പ്രതിഭൈ-കരങ്ഗാ
മുഗ്ധാ ജഗ+ത്ത്രയ-മനോഹര-പുത്രി-കേയമ് .
ചി+ന്മാത്ര-ച+ക്ര/പരി-ര+ഞ്ജിത-സർവ-ലോകാ
ലീലാ-കുലാ ചപല-ചി+ത്തക/ചി+ത്ര-കർത്രാ .. 33

ഹേമാ-ചലാങ്ഗ/ലതികാ ഘന-കേശ-പാശാ
ച+ന്ദ്രാർക-ലോചന-വിചാ-ലന-ദൃഷ്ട-ലോകാ .
ധർമാർഥ-കാമ-വിനി-യ+ന്ത്രിത-ശാസ്ത്ര-വസ്ത്രാ
പാതാല-ജാല-ചരണോ+ന്നത-ഭൂനി-തമ്ബാ .. 34

ബ്ര+ഹ്മേ+ന്ദ്ര-രു+ദ്ര/ഹരി-ബാഹു-ചതുഷ്ട-യോ+ഗ്രാ
സ+ത്ത്വാ/വൃതോ+ന്നത/കുച+സ്ഫുര/ദങ്ഗ-യഷ്ടിഃ .
സു+വ്യാല/വേഷ്ടിത-മഹീതല-പദ്മ-പീഠാ
പ+ത്രീ-കൃതാചല-മഹാ-ഭുവനോ-ദരീ ച .. 35

രാ+ത്ര്യ+ന്ധ-കാര-ചപല+ത്വ/ഹരാ+ക്ഷി-ചേഷ്ടാ
താരാ-കരാല-പുലകാ പവി-ദ+ന്ത/പങ്ക്തിഃ .
ചഞ്ച+ച്ചതുർ-ദശ-വിധാ-തുല-ഭൂത-ജാത-
രോമാ+ഞ്ചനാ+ പ്രലയ-വാദക-ദമ്ബ-പുഷ്പാ .. 36

ജീവാ+ന്വിതാ ഗഗന ഏവ കൃതാ വിചി+ത്രാ
വ്യോമാ+ത്മികാ ചിര-വില+ക്ഷണ/ചി+ത്ര-കർത്രാ .
ചി+ത്തേന ചി+ത്ര/പരി-കർമ-വിദാ+ത്രി/ലോകീ
നാനാ-വിലാസ-വലിതാ വര-പു+ത്രി-കേതി .. 37

ഇത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ നിർവാണ+പ്രകരണേ പൂർവാർധേ അർജുനോ-പാ+ഖ്യാനേ ചി+ത്ത-വർണനംൻ നാമ ഷട്-പ+ഞ്ചാശഃസ് സർഗഃ .. 56 ..
ഓം
****

CHECKED BY GURU P.R.IYER
26.11.2023